

ПРОТОКОЛ

№ 7 / 16.04.2010 г.

от заседание на Експертния съвет на НИИКН, назначен със заповед
№ Р-19/15.04.2010 г. на Директора на НИИКН

Статия 2

Председател: доц. д-р арх. Й. Кандулкова – директор на НИИКН

Членове: арх. Хр. Ганчев – директор дирекция
арх. Г. Стоянова – директор дирекция
арх. Д. Барфончовска – и.д. директор дирекция
арх. Пл. Шомов – началник отдел
арх. М. Томова – главен инспектор
археолог Ж. Величков – главен инспектор

Покачена да присъства – арх. Ем. Московска – консултант на НИИКН

Обект: Предложение за класификация, определяне на граници и
режими за опазване на летище Божурище като недвижима културна
ценност.

Докладва: арх. М. Каразлатева

Изказали се: всички присъстващи

КОНСТАТАЦИИ:

1. С Протокол № 1 от заседанието на НСОНПК /Заповед № РД 09-29 от 29.01.2008г. на Министъра на културата/, състояло се на 30.01.2008г., са взети следните решения:

“ 1.НСОНПК препоръчва на Министъра на културата летище “Божурище” да бъде обявено за паметник на културата от “национално значение” при строги фиксирани граници и охранителна зона.

2.НСОНПК препоръчва терена, на който е разположено летището, да бъде одържавен.”

2. Процедурата по деклариране и регистрация по реда на ЗКН не е проведена. В тази връзка със заповед № Р-9 /11.03.2010г. на директора на НИИКН е проведена комисия на място със задача след проучване на място да изготви предложение за класификация според научната и културна област към която се отнася, определяне на граници, както и временни режими за опазване.

Въз основа на проведения подробен оглед на място, проучване на архивни и документални данни е изготвен анализ и оценка на научната и културната стойност и обществена значимост на обекта, неговата автентичност и степен на съхраненост. На заседанието е внесено за разглеждане предложение за деклариране на обект “Исторически летищен комплекс Божурище” като “групова урбанистична и историческа недвижима културна ценност комплекс” с предварителна категория “национално значение”.

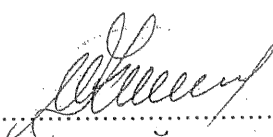
След подробно обсъждане на предложението ЕС взе следните

РЕШЕНИЯ:

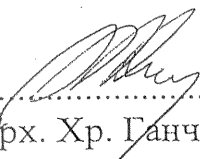
1. Предлага на министъра на културата да декларира “Исторически летищен комплекс Божурище” като “групова урбанистична и историческа недвижима културна ценност – комплекс” с предварителна категория “национално значение” с предварителни предписания за опазване /Приложение 1: 3 стр. текст и три бр. схеми/.

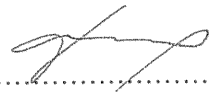
2. Предлага на министъра на културата да декларира като недвижими културни ценности, с предварителни предписания за опазване, сградата на бившето казино /читалище "Хр. Ботев"/ и жилищната сграда на ул."Асен Йорданов"№9, свързани с историческата среда на летищния комплекс /Приложение 2: 2 стр. текст./

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

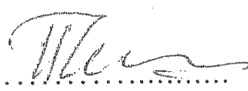

/доц. д-р арх. Й. Кандулкова/

ЧЛЕНОВЕ:

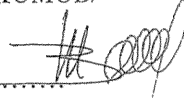

/арх. Хр. Ганчев/

/арх. Г. Стоянова/

/арх. Д. Барфончовска/

/арх. Пл. Шомов/

/арх. М. Томова/

/Ж. Величков/

**ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ДЕКЛАРИРАНЕ НА ОБЕКТ
“ИСТОРИЧЕСКИ ЛЕТИЩЕН КОМПЛЕКС БОЖУРИЩЕ”
КАТО “ГРУПОВА УРБАНИСТИЧНА И ИСТОРИЧЕСКА
НЕДВИЖИМА КУЛТУРНА ЦЕННОСТ – КОМПЛЕКС” С
ПРЕДВАРИТЕЛНА КАТЕГОРИЯ “НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ”**

I. Граници:

Групова урбанистична и историческа недвижима културна ценност – комплекс”, летище Божурище се предлага за деклариране в обхват на поземлени имоти: 147, 132 и част от 124 от приложена кадастрална карта и в следните граници /Схема 1/;

-североизток –пътят, свързващ гр.Божурище със столичния град, отчитано от пресечната точка на западната имотна граница на III номер 136 /поземлен кадастър на землището на с.Гурмазово/ до северозападната ограда на парка на военното поделение ;

-северозапад – по улицата, тангираща парковата зона до пресечната точка с т.26 от границата на имот 147;

-юг,югозапад – по имотната граница на поземлен имот номер 147 ;

-изток – по имотната граница на поземлен имот 147;

II. Съставни елементи /сектори на комплекса/:

1.Сектор 1 “Летателно поле”- част от поземлен имот номер 147, съгласно приложената схема /Схема 2/;

Състои се от затревен терен от първоначалния тип, и от бстопова писта – от по-късен период, пригодена към техническите стандарти на летателните машини от периода след Втората световна война;

2.Сектор 2 “Първото военно и гражданско летище”- останалата част от имот 147, съгласно приложената схема имот 132 и част от имот 124, със запазена до днес историческа устройствена структура /Приложение2/, включващ:

2.1. В имот № 147 на територията между полигонови т. 39, 42, 50 и 53 сгради на първото гражданско летище, запазени с висока степен на автентичност:

- сградата на първата аерогара на София от 1930 год.;

- хангара на немската, и днес със същото название, авио-превозна фирма “Луфтханза”;

-работилницата, на френската авио-превозна фирма "Сидна", днешната "Ер Франс";

На територията са разположени и два паметника с възпоменателни надписи, посветени на героичните български войни - летци и парашутисти;

Извън територията попада трасето на жп-разклонението от линията София – Баня, по което са превозвани материалите за изграждане на летището;

2.2. В поземлен имот, номер 132, понастоящем ползван от фирма ТЕРЕМ и в условията на ограничен обществен достъп, сгради - елементи от историческата устройствена структура на летището:

- голямата аеропланна работилница и трите хангара, сега адаптирани за производствени цехове на фирмата;

2.3. В част от поземлен имот № 124 разположен в обхвата на груповата недвижима културна ценност, сгради и елементи от първото военно летище, запазени с висока степен на автентичност:

- сградата на първият хангар /дървена конструкция от 1912 год.;

- сградата на първата самолетна работилница и гараж;

- фотографната;

- порталът;

- главната алея между портала и параклиса със запазена оригинален профил и паважна настилка;

- параклисът;

- дизеловата електроцентрала;

- парковата част, със запазена алейна мрежа; едроразмерна дървесна растителност; пешеходен мост, архитектурни паркови елементи.

2.4. В парковата част - административни сгради и обслужващи обекти:

- сградата на щаба;

- стопанската постройка;

- сградата на столовата /частично самосрутила се/;

III. Предварителни предписания за опазване:

1. Общи изисквания:

1.1. Запазване на оригиналната функция на историческия комплекс – действащо летище с допускане на социализация и адаптация на съставните му елементи за функции, съответстващи на културната, научна стойност и обществената значимост на летищния комплекс – недвижима ценност от национално значение;

1.2. Запазване на историческата устройствена структура по кадастъра от 1928 год., начинът и характера на застрояването /ниско етажно/ ; /Схема 3/;

1.3. Препоръчва се запазване и експониране на жп – отсечката, свързана с първоначалния етап на строежа на летището;

2. Предписания за опазване на съставните елементи /сектори на комплекса/:

2.1. За сектор “Летателно поле”

- не се допуска застрояване, освен налагащото се по функционални съображения при спазване на задължителните технически параметри и сервитути, свързани с обслужването на летателните дейности;

2.2. За сектор “Първото военно и гражданско летище”:

- допуска се ново застрояване и монтаж на съоръжения при доказана необходимост във връзка с развитието на автентичната функция и съвременно развитие на комплекса.

- изисква се съхраняване на екстериора на запазените във висока степен на автентичност сгради на първото военно и гражданско летище, като се допускат частични изменения в плановата структура при адаптирането с цел социализацията им.

- допускат се промени в оригиналната планова и пространствена структура за административните и обслужващите сгради на летищния комплекс, упоменати в т.2.4. от елементите в състава на Сектор 2.

- изисква се запазване на оригиналната алейна мрежа, сдроразмерната дървесна растителност и архитектурните паркови елементи.

СХЕМА НА УСТРОЙСТВЕНАТА СТРУКТУРА НА ГРУПОВА УРБАНИСТИЧНА И ИСТОРИЧЕСКА ЦЕННОСТ – КОМПЛЕКС, ЛЕТИЩЕ БОЖУРИЦЕ
 М 1:10 000

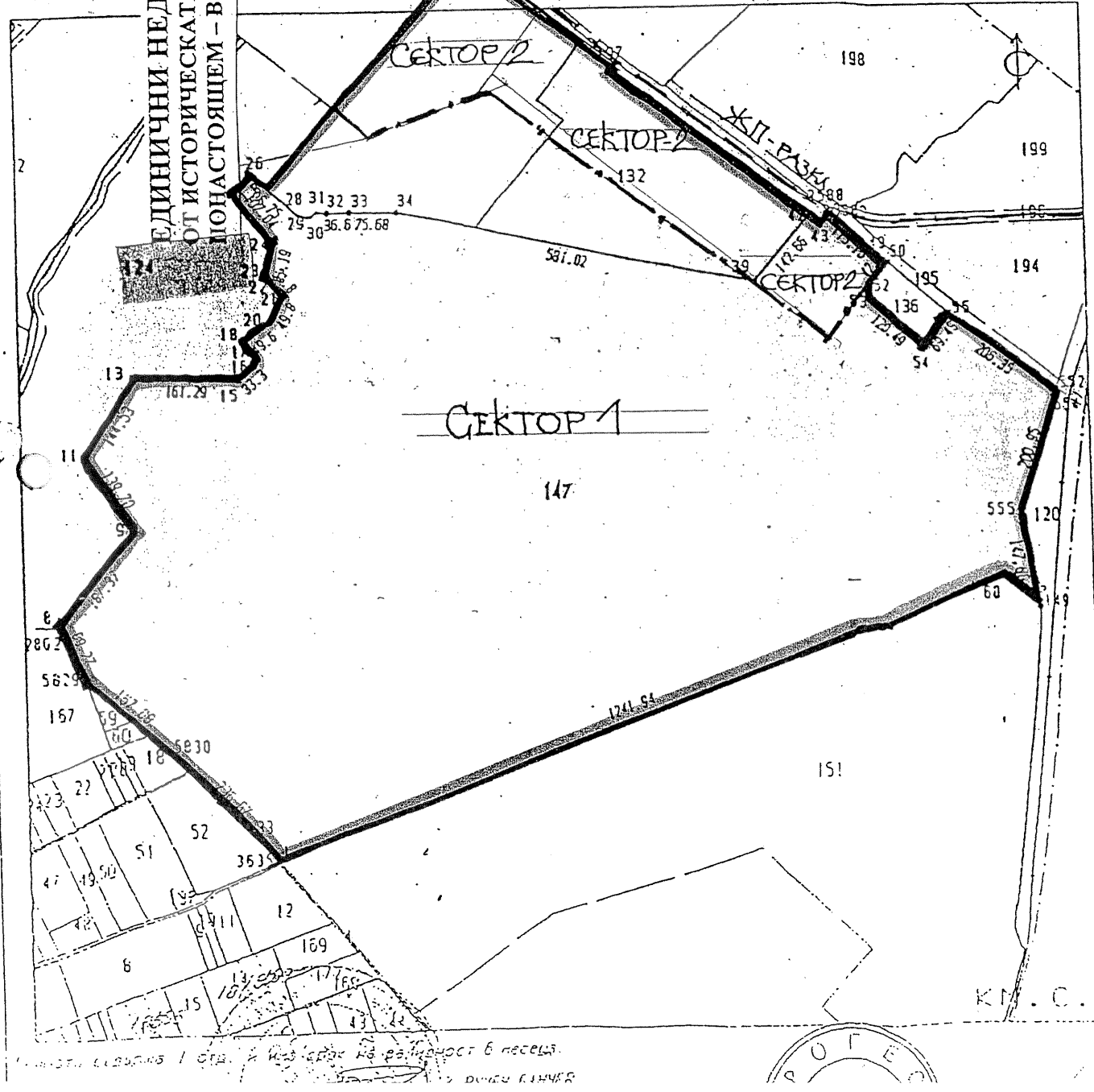
ЕДИНИЧНИ НЕДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ
 ОТ ИСТОРИЧЕСКАТА УСТРОЙСТВЕНА СТРУКТУРА НА ЛЕТИЩЕТО,
 ПО НАСТОЯЩЕМ – В ЗАСТРОИТЕЛНИТЕ ГРАНИЦИ НА ГР. БОЖУРИЦЕ

СЕКТОР 1 – ЛЕТАТЕЛНО ПОЛЕ;
 СЕКТОР 2 – ПЪРВОТО ВОЕННО И ГРАЖДАНСКО ЛЕТИЩЕ ЧАСТ ОТ ИМОТИ 147, 132 И 124 СЪС ЗАПАЗЕНА ИСТОРИЧЕСКИ УСТРОЙСТВЕНА СТРУКТУРА

на имот
 Имотът е собств
 1. Държавен п
 Документи
 Площ на имота:
 Имотът се маркир
 № 000151. Др.
 № 000133. Пол.
 № 000167. Нив.
 № 000124. Др.
 № 000132. Др.
 № 000197. ЖП
 № 000195. Път
 № 000136. Др.
 № 000195. Път
 № 0120. Др.

ка. Начин на трайно ползване: Летище
 стта " при граници и съседни
 п. на Държавен поземлен фонд – МО
 на Община гр. Божурнче
 на МИНИСТЕРСТВО НА ОТБРАНАТА под. 18780
 п. на Държавен поземлен фонд – МО
 п. на Държавен поземлен фонд – МО
 на Министерство на транспорта
 на Министерство на транспорта
 на Държавен поземлен фонд – МО
 на Министерство на транспорта
 на Министерство на транспорта

МИНИСТЕРСТВО НА ОТБРАНАТА
 АРХИВ "ДЪРЖАВНИ ИМОТИ"
 ВЯРНО:
 Гл. специалист: *Л. С. Димитрова*
 София: 12.06.2005 г.

Съставена и издадена в съгласие с чл. 10, ал. 1 от Закона за геодезията и картографията в Република България.

**ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ДЕКЛАРИРАНЕ НА ЕДИНИЧНИ
НЕДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ /СВЪРЗАНИ С
ИСТОРИЧЕСКАТА СРЕДА НА ЛЕТИЩНИЯ КОМПЛЕКС,
ПОНАСТОЯЩЕМ ИНТЕГРИРАНИ В СТРУКТУРАТА НА
СЪВРЕМЕННАТА ТЕРИТОРИЯ НА ГРАДА/**

1.Сградата на летищното казино. – съвременна функция:
хармонична с оригиналната, за дейностите на градско читалище
“Христо Ботев”

Предлагаме да се декларира като архитектурно-строителна и
художествена недвижима културна ценност с предварителна
категория “местно значение” със следния временен режим на
опазване:

- граници на недвижимата културна ценност: по съответните
граници на поземления му имот,
- охранителна зона - територията, обхващаща непосредствено
съседните имоти и срещулежащите през улицата имоти, както и
уличното пространство между тях.
- предварителна категория: “местно значение”
- предписания за опазване: съвременна функция, хармонична с
оригиналната за дейностите на градско читалище “Христо Ботев”; не
се допускат изменения по фасадите освен отстраняване на по-късни
намеси, нарушаващи автентичността на оригинала; не се допуска
надстрояване, пристрояване. Допускат се минимални промени в
плановата схема, които не засягат зрителната зала и фойето.

При изготвянето на окончателната комплексна оценка да се
проучи стойността на художествената украса.

2.Двуфамилната жилищна сграда, на ул.”Асен Йорданов”№ 9,-
типова жилищна сграда за семейни летци - запазен пример от
жилищната част на летищния комплекс.

Предлагаме да се декларира като архитектурно-строителна
недвижима културна ценност с предварителна категория “местно
значение” със следния режим на опазване:

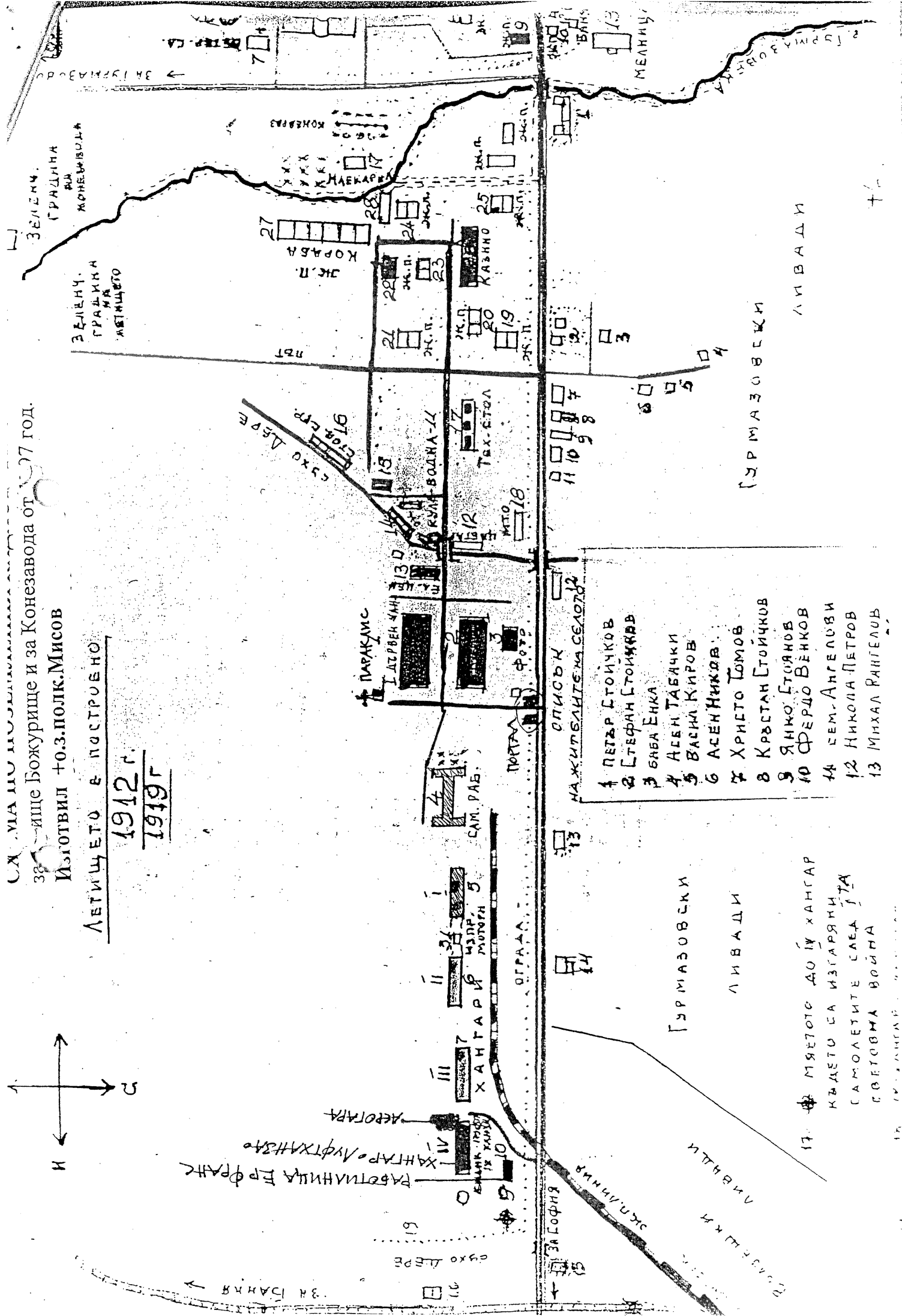
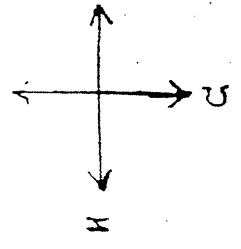
- граници на недвижимата културна ценност: по съответните
граници на поземления му имот,
- охранителна зона - територията, обхващаща непосредствено
съседните имоти и срещулежащите през улицата имоти, както и
уличното пространство между тях.
- предварителна категория: “местно значение”

- предписания за опазване: Не се допуска промяна на пространствените параметри на сградата. Допускат се промени в плановата схема, които да не се отразяват на фасадните отвори. Изискват се ремонтни дейности за подобряване на външния вид.

СХЕМА НА ПОЛОЖЕНИЕТО НА БИЖОРИЩЕТО И ЗА КОНЕЗАВОДА ОТ 1917 ГОД.
 Изготвил +0.3. полк. Мисов

БИЖОРИЩЕТО Е ПОСТРОЕНО

1912 г.
 1919 г.

- СПИСОК НА ЖИТЕЛИТЕ НА СЕЛОТО
- 1 ПЕТАР СТОЙЧКОВ
 - 2 СТЕФАН СТОЙЧКОВ
 - 3 БАВА БЕНКА
 - 4 АСЕН ТАБАЧКИ
 - 5 ВАСИЛ КИРОВ
 - 6 АСЕН НИКОВ
 - 7 ХРИСТО ТОМОВ
 - 8 КРАСТАН СТОЙЧКОВ
 - 9 ЯНКО СТОЯНОВ
 - 10 ФЕРДО БЕНКОВ
 - 11 СЕМ-АНГЕЛОВИ
 - 12 НИКОЛА ПЕТРОВ
 - 13 МИХАЛ РАТЕЛОВ

ГЪРМАЗОВСКИ
 ЛИВАДИ

17 МЯСТОТО ДО IV ХАНГАР
 КЪДЕТО СА ИЗГАРЯНИ
 САМОЛЕТЕ СЛЕД I TA
 СВЕТОВНА ВОЙНА

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

гр. София, бул. „Ал. Стамболийски“ № 17; тел.: 02/ 9400900; факс: 02/ 9818145; дежурен тел.: 02/ 9879551; info@mc.government.bg; www.mc.government.bg

Изм. № 92-00-0066/23.02.10

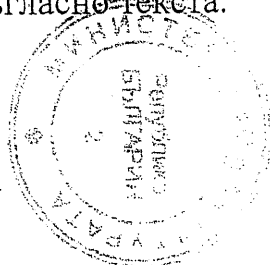
МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА	
НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ	
ЗА НЕДВИЖИМО	
КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО	
Вх. № 3983	
от 24.02	2010 г.
София 1000, бул. "Княз Дондуков" 16	

ДО
Г-ЖА ГАЛЯ СТОЯНОВА
И.Д. ДИРЕКТОР НА НАЦИОНАЛНИЯ
ИНСТИТУТ ЗА НЕДВИЖИМО
КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО,
ГР. СОФИЯ 1000,
БУЛ. „КНЯЗ АЛ. ДОНДУКОВ” 16

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО СТОЯНОВА,

Приложено, изпращам Ви за спешно становище на основание чл. 19, т.1 и 4 от ЗКН писмо вх. № 92-00-0066/26.01.2010 г. от Индустриален парк София относно предоставяне на статут на недвижими културни ценности на летище Божурище и на бившето помещение за ръководство на полетите. В тази връзка е необходимо да подготвите проект на заповед на комисия със задача подготовка на статут на недвижима културна ценност на летището и на сградата, в която да бъдат включени необходимите представители на ръководения от Вас институт. Като председател на комисията и представител на Министерство на културата определям арх. Георги Стоев – началник на отдел „Недвижимо наследство” в Гл. дирекция „Инспекторат за опазване на културното наследство”.

Приложение: Съгласно текста.

ГЛАВЕН ДИРЕКТОР НА
ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ
„ИОКН”:

ЩЕРЬО НОЖАРОВ

26.01.2010

На вниманието на Зам. Министър
Д-р Тодор Чобанов
Министерство на културата**Предложение за създаване на музей на българската авиация и
българското самолетостроене**

Летище Божурище е създадено в началото на 20 век и е пряко свързано с историята на нашата страна. Там е създадено първото аеропланно училище за подготовка на летци и е мястото, откъдето излита първия български самолет на 7 август 1915 г. През първата световна война на същото място е основното аеропланно депо, по време на Втората световна война е бойно летище за защита на гр. София. На това място се създава и първата школа за парашутисти, от 1925г се изпълняват първите парашутни скокове у нас. На територията на летище Божурище в настоящия момент има 12 неизползваеми постройки, някои от които се намират в много лошо състояние (виж лист 2/12). За осъществяване на инвестиционните си намерения-изграждане на многофункционален комплекс от логистични центрове и зони за търговска и развлекателна дейност, инвеститорът е изработил ПУП за ПИ147. На 25.11.2008г. община Божурище с заповед № ТС-409 одобрява Проект за ПУП- план регулация и застрояване на ПИ147. Съгласно ЗУТ и ПУП на община Божурище се даряват 85.7 дка за инфраструктура. В тази зона за инфраструктура попадат и част от съществуващите постройки, обслужващи някога летището- работилница, тоалетна, спално помещение и помещение за ръководство на полетите, паметна плоча на полк. Калъпчиев и българските парашутисти. Всички те са в лошо състояние с изключение на бившето ръководно помещение, което е с дървена носеща конструкция, укрепена с видими тухлени зидове, бяла дървена дограма и медни улуци. Отчитайки историческата стойност на летище Божурище, собствениците на парцели УПИ-I-147 и УПИ-II-147, Индустриален Парк София АД желаят да създадат мемориална зона, с която да се отдаде необходимата почит на създателите на българската авиация. Бъдещите улици в комплекса ще носят гордите имена на български авиатори, като - полк. Калъпчиев, Асен Йорданов, Кирил Алексиев, Димитър Врабчев, Стоян Воденичаров, Георги Гълъбов, Ангел Доински, Милчо Данаилов, Георги Войводов, Васил Топузов, Васил Ганев, Иван Нойков, Методи Проданов, Методи Попов, Георги Йовчев, Цонко Ковачев, Любомир Янков, Младен Костов, Росен Стоянов и др. За целта в северозападната част на имота е отделена зона за изграждане на тази мемориална композиция. Зоната е определена в тази част поради факта, че всички съществуващи сгради и мемориални плочи са разположени в същата зона, но както бе споменато попадат в инфраструктурната полуса. Ситуиран на това място музеят ще има и отлична видимост, както от пътуващите по бул. Европа, така и от посетителите на бъдещия комплекс. По тази причина предлагаме да се създаде композиция с подчертано издължена ос, успоредна на входната комуникация и позволяваща разкриването на добри погледи от посетителите. Бившето помещение за ръководство на полети ще бъде преместено в началото на мемориалната композиция. Предложената надлъжна ос от северозапад ще бъде флангирана със стари самолети, обслужвали летище Божурище, (когато то е функционирало), като за завършек на тази ос, предлагаме да се реализира

IP S

Industrial Park Sofia

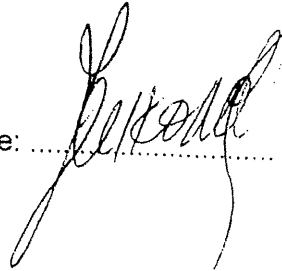
Industrial Park Sofia

архитектурно скулптурен елемент на тема: "Птица, устрем, полет". Вероятно за този елемент, акцент на цялата композиция трябва да се проведе архитектурно скулптурен конкурс. Той ще представлява и една своеобразна визитна картичка маркираща комплекса.

С реализирането на този музей (мемориал) ще се отдаде необходимото уважение и ще се съхрани паметта на хората, отдали своя труд и живот на авиацията.

София
26.01.2010

с уважение: _____

ПРОТОКОЛ

Днес, 09 юли 2007 г. в гр.Божурище, междуведомствена работна група посети летище Божурище по повод предложението на Инициативен комитет на авиационната общественост в България относно обявяване летище Божурище за паметник на културата в състав:

- 1.Арх. Борислав Абаджиев - директор на дирекция ОНПК в Министерството на културата
- 2.Проф.Божидар Димитров - директор на НИМ
- 3.Полк. Петко Йотов - директор на НВИМ
- 4.Георги Марков – Директор на Института по история при БАН
- 5.Христофор Петров - кмет на Община Божурище
- 6.Атанас Лозанов - Председател на Общински съвет гр.Божурище
- 7.Станка Бонева - секретар на Община Божурище
- 8.Проф.ген.Борис Бонев - инициативен комитет, президент на БАСА
- 9.Полк. летец Тома Ковачев- заслужил пилот на РБ - председател на инициативен комитет
- 10.инж. Тони Илиев - инициативен комитет
- 11.О.з.пол. летец Петър Моцев - ветеран
- 12.инж.летец Анатолий Петков - бивш н-к на летище Божурище (1985 - 1997 г.)
- 13.о.з.полк. Пенчо Гуевски - председател СОСЗР
- 14.Никола Миланов - служител летище Божурище (1980 - 2000 г.)
- 15.Цветан Цветанов - командир "Парашутно звено" (1955 - 2000 г.)
- 16.Георги Дунавски - инициативен комитет, режисьор - PR на БАСА

Работната група посети обекта, направи оглед на място и се запозна с документацията и историческите факти и констатира:

- 1.Положено е началото на изграждане на летище Божурище в 1912 г. С това то е едно от най-старите действащи летища в Европа и България.
- 2.В 1915 г. е открито първото аеропланно училище в България.
- 3.Запазена е сградата на първата аерогара на гр.София, открита в 1930 г.
- 4.Запазени са два хангара, в единия от които се намира един от първите запазени самолети.
В другия хангар се изграждат съвременни леки самолети.
- 5.В непосредствена близост до първата аерогара е построен паметник на загинали водещи парашутисти.
- 6.Летището в момента е действащо за излитания и кацане на леки самолети.

ПРЕДЛОЖЕНИЯ:

Работната група предлага:

1. Летище Божурище да се обяви за Паметник на културата от национално значение, сградите и прилежащата територия, включваща:

- първата аерогара;
- двата хангара;
- паметника на загиналите парашутисти;
- пистата за излитане и кацане с прилежащия терен, съгласно правилата за провеждане на полети.

2. Предлага да бъдат допълнително проучени сградите на територията на Община Божурище, свързани с авиогарнизон Божурище и носителите на историческа памет да бъдат обявени за паметници на културата:

- Офицерско казино за летателния състав, по настоящем читалище;
- Първият построен хангар 1919 г.;
- Сградата, предназначена за върховния главнокомандващ Н.В.Царя;
- Единствена жилищна сграда от построените седем за летателния състав;

Приложение – Кратки исторически данни за летище Божурище

Членове на работната група:

1. Арх. Борислав Абаджиев

2. Проф. Божидар Димитров

3. Полк. Петко Йотов

4. Георги Марков

5. Христофор Петров

6. Атанас Лозанов

.....
.....
.....
.....
.....
.....

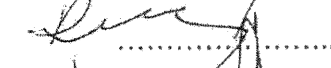
7.Станка Бонева

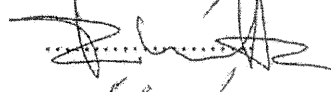
8.Проф.ген.Борис Бонев

9.Полк. летец Тома Ковачев

10.инж.Тони Илиев

11.о.з.подп. летец Петър Моцев

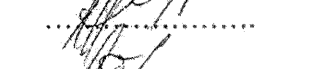
12.инж.летец Анатолий Петков

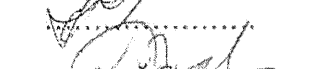
13.о.з.полк. Пенчо Гуевски

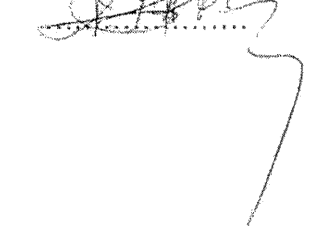
14.Никола Миланов

15.Цветан Цветанов

16.Георги Дунавски

МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА
НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ЗА ПАМЕТНИЦИТЕ НА КУЛТУРАТА
София 1000, бул. "Княз Дондуков" № 16, тел. / факс 9874801

№ 5239 / 15.06 2007г.

ДО
Г-Н ГЕОРГИ МАРКОВ
ДИРЕКТОР НА ИНСТИТУТА ПО
ИСТОРИЯ ПРИ БАН

ДО
Г-Н ПЕТКО ЙОТОВ
ДИРЕКТОР НА ВОЕННО-
ИСТОРИЧЕСКИЯ МУЗЕЙ

КОПИЕ: Г-ЖА НЕВЯНА МАЛЧЕВА
НАЧАЛНИК КАБИНЕТ
МИНИСТЕРСТВО НА
КУЛТУРАТА

На Ваш № 05-00-8/18.04.07 г.
На вх.№ 5239/21.04.07 г.

ОТНОСНО: Предложение за обявяване на летище Божурище като
паметник на културата

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА,

Във връзка с постъпило в НИПК предложение за обявяване на
летище Божурище като паметник на културата, копие от което
приложено Ви изпращаме, молим за Вашето становище, както и за
кратка историческа справка.

Приложение: съгласно текста

ДИРЕКТОР
/АРХ. УГРИНОВ/

809
4/1

**БЪЛГАРСКА
АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ**

ИНСТИТУТ ПО ИСТОРИЯ

ул. „Шипченски проход“ 52, бл. 17 на БАН
телефони: 870-8513; 979-2998
факс: 870-2191

**BULGARIAN
ACADEMY OF SCIENCES**

INSTITUTE OF HISTORY

52 „Šipčenski prohod“ Str., bl. 17
phones: (+359-2) 870-8513; 979-2998
fax: (+359-2) 870-2191

№ 564
София, 02.07. 2007 г.

МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА
НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ЗА
ПАМЕТНИЦИТЕ НА КУЛТУРАТА
Вх.№..... 5239
от..... 5.07.2007 г.
София 1000 бул. „Княз Дондуков“ 16

ДО
АРХ. Г. УГРИНОВ
ДИРЕКТОР НА ИНСТИТУТА
ЗА ПАМЕТНИЦИТЕ НА
КУЛТУРАТА

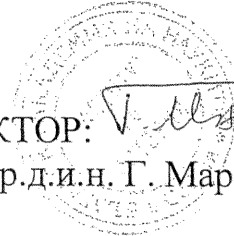
Т У К

УВАЖАЕМИ Г-Н УГРИНОВ,

Летище Божурище е първото военно и гражданско летище в България, от където са извършвани полети още преди Балканските войни. Ето защо то трябва да бъде запазено за бъдните поколения, като бъде създаден и музей на българската авиация.

Сведения за историята на летище Божурище се съхраняват в Централен военен архив – Велико Търново.

ДИРЕКТОР: V. Марков
(чл.-кор.д.и.н. Г. Марков)

МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА
НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ЗА ПАМЕТНИЦИТЕ НА КУЛТУРАТА
София 1000, бул. "Княз Дондуков" № 16, тел. / факс 9874801

№ 5239 / 15.06 2007г.

ДО
Г-Н ГЕОРГИ МАРКОВ
ДИРЕКТОР НА ИНСТИТУТА ПО
ИСТОРИЯ ПРИ БАН

ДО
Г-Н ПЕТКО ЙОТОВ
ДИРЕКТОР НА ВОЕННО-
ИСТОРИЧЕСКИЯ МУЗЕЙ

КОПИЕ: Г-ЖА НЕВЯНА МАЛЧЕВА
НАЧАЛНИК КАБИНЕТ
МИНИСТЕРСТВО НА
КУЛТУРАТА

На Ваш № 05-00-8/18.04.07 г.
На вх.№ 5239/21.04.07 г.

ОТНОСНО: Предложение за обявяване на летище Божурище като
паметник на културата

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА,

Във връзка с постъпило в НИПК предложение за обявяване на
летище Божурище като паметник на културата, копие от което
приложено Ви изпращаме, молим за Вашето становище, както и за
кратка историческа справка.

Приложение: съгласно текста

ДИРЕКТОР
/АРХ. Е. УГРИНОВ/

89
41

НАЦИОНАЛЕН ВОЕННОИСТОРИЧЕСКИ МУЗЕЙ
1505, гр.София, ул."Черковна" № 92, тел./ факс 946 1806, www.mod.bg/nvim/

Per. № 1-406/27.06.07

Екз. № 1

ДО
АРХ. Г.УГРИНОВ
ДИРЕКТОР НА
НАЦИОНАЛНИЯ ИНСТИТУТ ЗА
ПАМЕТНИЦИ НА КУЛТУРАТА

Становище относно: писмо Per.№ 5239/15.06.07г.

Уважаеми архитект Угринов,

Във връзка с постъпилото предложение за обявяване летище Божурище като паметник на културата изразявам становище, че би било добре летището да се запази. Това е най-старото летище у нас и едно от първите в Европа. Прилагаме кратка историческа справка.

Приложение: съгласно текста.

ДИРЕКТОР НА НАЦИОНАЛНИЯ ВОЕННОИСТОРИЧЕСКИ
МУЗЕЙ :
ПОЛК. Д-Р П. ИТОВ

Отп. в 2 екз.
Екз.№-1 - НВИМ
Екз.№ 2 – НИПК
Изг. М. Станева
Нап. М.С

20.11.07г. С А В В Х . 1. С Т О Я М В А Х
20.11.07г. *[Signature]*

Министерство на отбраната на Република България

София 1092, ул. "Дякон Игнатий" №3, тел.: 922 09 22;
факс: 987 96 93

Рег. № 03-00-513

София, 14/11/2007г.

МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА
НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ЗА
ПАМЕТНИЦИТЕ НА КУЛТУРАТА
Вх. № *2996*
от *19.11.2012г.*
София 1000, бул. "Княз Дондуков" 16

ДО
ДИРЕКТОРА НА НАЦИОНАЛНИЯ
ИНСТИТУТ ЗА ПАМЕТНИЦИТЕ
НА КУЛТУРАТА
АРХ. Г. УГРИНОВ
БУЛ. КНЯЗ ДОНДУКОВ № 16
ГР. СОФИЯ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН УГРИНОВ,

В Министерството на отбраната постъпи писмо, Ваш изх. № 5239/24.08.2007г. относно предложение за обявяване на летище Божурище като паметник на културата. С писмото е изпратено и заявление в този смисъл от Инициативния комитет за запазване и възстановяване на българските авиационни реликви и места. По повод изложеното в заявлението и след получаване на становищата от компетентните структури в Министерството на отбраната, Ви уведомявам за следното:

В процеса на изпълнение на Плана за организационно изграждане и модернизация на Въоръжените сили до 2015г. отпадна необходимостта за нуждите на отбраната от имота, на който е разположено летище Божурище.

Министерският съвет с Разпореждане № 6/07.06.2005г. прие да бъде извършена замяна на държавния имот с жилища, които следва да отговарят на конкретно посочени в разпореждането параметри - градове, райони в съответните градове и цена на квадратен метър. С последващо Разпореждане № 9/13.07.2005г. на Министерския съвет за заменител е определен "Индустриален Парк София" АД.

Съображенията ни за целесъобразността на сделката са задоволяване на жилищните нужди на безквартирните военнослужещи и граждански лица от Министерството на отбраната и Българската армия.

След получаване на писменото съгласие на министъра на регионалното развитие и благоустройството, областният управител на Софийска област е издал заповед и е подписал договор за замяна с "Индустриален парк София" АД. Процедурата по замяна на имота е финализирана.

Уважаеми господин Угринов,

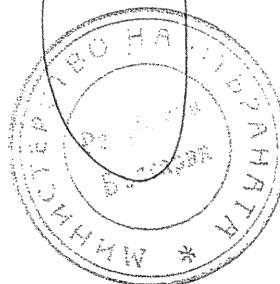
С оглед искането на Инициативния комитет за обявяване на летище Божурище като паметник на културата, бих искал да отбележа, че за съхраняване на историята на Българската авиация е създаден Музей на авиацията – Крумово, който е филиал на Националния военноисторически музей. В Музея на авиацията се съхраняват експонати, свързани с историята на авиацията, сред които няколко уникални летателни апарати.

Искане от Инициативен комитет, представляващ Българската авиационна общественост, за обявяване на летище Божурище за паметник на културата е отправено и до Президента Република България на 07.08.2007г. Изпращаме Ви отговора на Министерството на отбраната до дирекция "Приемна" при администрацията на Президента.

ПРИЛОЖЕНИЕ: Писмо, рег. № 13-00-513/ 13.08.2007г.

**ЗАМЕСТНИК - МИНИСТЪР
НА ОТБРАНАТА**

РАДОСЛАВ БОЗАДЖИЕВ

МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА
НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ЗА ПАМЕТНИЦИТЕ НА КУЛТУРАТА
София 1000, бул. "Княз Дондуков" № 16, тел. / факс 9874801

№ 5239 / 24.082007г.

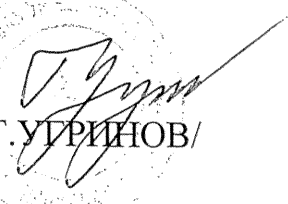
ДО
Г-Н ГЕОРГИ БЛРИЗНАКОВ
МИНИСТЪР НА ОТБРАНАТА

ОТНОСНО: Предложение за обявяване на летище Божурище като
паметник на културата

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР,

Във връзка с постъпило в НИПК предложение за обявяване на
летище Божурище като паметник на културата, копие от което
приложено Ви изпращаме, молим за Вашето становище.

Приложение: съгласно текста

ДИРЕКТОР:
/АРХ.Г.УГРИНОВ/

МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

ОДОБРЯВАМ!

МИНИСТЪР НА КУЛТУРАТА
проф. СТЕФАН ДАНАИЛОВ

ПРОТОКОЛ № 1

От заседанието на НСОНПК /Заповед № РД 09-29/29.01.2008г. на
Министъра на културата/, състояло се на 30.01.2008г.

Дневен ред:

1. Обсъждане на отвореното писмо от инициативния комитет
представляващ Българската авиационна общественост с искане за обявяване
на летището в Божурище за паметник на културата от „национално
значение”.

2. Обсъждане на състоянието на късните стенописи / 1955 – 1957 г. /от
северната и южна стени в интериора на църква „Света Троица” гр. Банско.

3. Разни

Присъстващи:

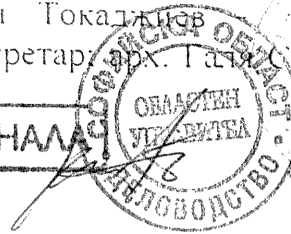
ПРЕДСЕДАТЕЛ: проф. Божидар Димитров

Зам. председател: арх. Борислав Абаджиев

ЧЛЕНОВЕ:, арх. Георги Угринов, проф. Григори Григоров, арх.
Константин Пеев, проф. Никола Хаджиев, проф. Маргарита Ваклинова,
проф. Диана Гергова, Мариела Модева – Нанкова, Руско Русев, арх. Доля
Йорданова, инж. Лазар Мишев, арх. Уляна Малеева, арх. Христина Станева,
арх. Явор Банков, арх. Христо Ганчев, проф. д-р инж. Валентин Тодоров, арх.
Митьо Виделов, Емил Велинов, арх. Георги Гужгулов, арх. Тодор Булев,
инж. Цвятко Кадийски, рест. Аблена Мазаква, проф. Румяна Михнева.

На заседанието присъстваха: г-н Иван Токаджиев – заместник
министър; г-жа Лидия Димова – технически секретар; арх. Гали Стоянова
НИПК: изк. Димитър Цветков – НИПК и

ВАРНО С ОРИГИНАЛА

проф. ген. Борис Бонев – президент на BASA, полк. летец Тома Ковачев – председател на инициативния комитет; Георги Дунавски, режисьор – PR на BASA, представители на инициативния комитет представляващ Българската авиационна общественост за обявяване на летище Божурище за паметник на културата от „национално значение”.

Първа точка

Докладващ арх. Галя Стоянова – НИПК отчита историческата стойност на летище Божурище като първо военно и гражданско летище в България, но счита, че с премахване правото на разпореждане на Министерство на отбраната върху имота и финализираната замяна се предопределя невъзможността за запазване предназначението на терена като „летище” и съответно провеждане на процедура за обявяването му като паметник на културата.

РАЗИСКВАНЕ:

Проф. Б. Димитров уважи мнението на НИПК и оцени достойнствата на летището. Той изрази положително отношение относно предложението за обявяване и призова членовете на НСОНПК да гласуват за обявяването на летище Божурище за паметник на културата.

Арх. Г. Угринов зададе въпроса „Защо предложението за обявяване не е направено преди да се извършат замените на имота и обявявайки го възможно ли е да бъдат запазени функциите му?”, след което допълни, че НИПК не е против летище Божурище да бъде обявено за паметник на културата, при условие, че собствеността, бъде държавна, с което да се осигури запазване предназначението на имота.

Арх. Банков уточни, че компетентният орган не е собственикът на имота, а НИПК и НСОНПК. Едно обявяване на паметник на културата, означава точно параметриране на обекта, което е задължително да бъде направено.

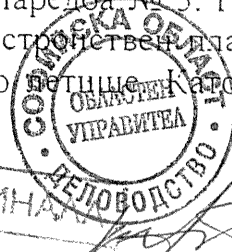
Арх. Гужгулов – проблемът, който обсъждаме е юридически проблем, а на заседанието не присъстват юристи.

Арх. Пеев – летището съществува от сто години. Защо до сега не е обявено за паметник на културата?

Арх. Виделов – границите на обекта, който предлагаме за обявяване трябва да бъдат точно идентифицирани.

Арх. Карзлатева – летището е градообразуващ фактор, което го прави паметник на урбанизма, по смисъла на Наредба № 5. Предложението трябва да се разгледа в контекста на Общия устройствен план на София и налагащото се разширение на съществуващото летище. Като едно от най-

ВАРНО С ОРИГИНАЛ

старите летища в Европа, то може да бъде място за летателни атракции, спорт, летище за кацане на малки частни самолети и др.

Проф. Бонев – летище Божурище е първото военно и гражданско летище в България, от където са извършвани полети още преди Балканските войни. Ето защо то трябва да бъде запазено за идните поколения, като бъде създаден музей на българската авиация. Летището в момента е действащо, като навигационник за излитания и кацания на леки самолети, хангарите съществуват и са в добро състояние, в единия от които се намира един от първите запазени самолети и не на последно място, живото летище е необходимо за провеждане на санитарна авиация.

След приключване на разискванията председателят на НСОНПК откри процедура по гласуване

За - 22 (двадесет и два)

Против – 1 (един)

Въздържали се – 1 (един)

РЕШЕНИЕ:

I. НСОНПК препоръчва на Министъра на културата летище „Божурище” да бъде обявено за паметник на културата от „национално значение” при строго фиксирани граници и охранителна зона.

II. НСОНПК препоръчва терена, на който е разположено летището да бъде одържавен.

Втора точка

Докладващ Димитър Цветков – НИПК изкуствовед

Г-н Цветков запозна НСОНПК с Протокола от комисията назначена със Заповед № РД 09-10/10.01.2008 г. на Министъра на културата и съпровождащото я становище на НИПК – неразделна част от протокола.

РАЗИСКВАНИЯ:

Арх. Угринов информира НСОНПК, че това не е първият случай, в който църквата премахва стенописи. Той предложи да бъде назначена комисия от изкуствоведи, която да направи проучване и изготви заключителна комплексна оценка на културно-историческата стойност на стенописите. НИПК предлага НСОНПК да гласува състав на комисия.

Арх. Виделов се обяви против предложението за премахването на късните стенописи от 1955 – 1957 г.

Арх. Абаджиев предложи в състава на комисията да бъде включен проф. Григори Григоров.

Г-н Токаджиев предложи в състава на комисията да бъде включен проф. Никола Хаджиев

[Handwritten signature]

След приключване на разискванията, НСОНПК се обедини около следното:

РЕШЕНИЕ

Да бъде назначена комисия от изкуствоведи, която да направи проучване и да изготви заключителна комплексна оценка на културно-историческата стойност на стенописите и художествените ценности в църква „Св. Троица” гр. Банско, декларирана с писмо на НИПК № 2213 от 16.06.1980 г. като художествен паметник на културата с предварителна категория „национално значение” – I-ва група.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

[Handwritten signature]

Проф. Божидар Димитров

ЧЛЕНОВЕ:

- арх. Б. Абаджиев
- арх. Г. Угринов
- арх. Яв. Банков
- Р. Русков
- инж. Л. Мишев
- арх. К. Пеев
- арх. Д. Йорданова
- арх. Хр. Станева
- проф. В. Тодоров
- арх. Г. Гужгулов
- арх. Т. Булев
- проф. Р. Михнева

- проф. М. Ваклинова
- проф. Гр. Григоров
- проф. Н. Хаджиев
- проф. Д. Гергова
- М. Нанкова Модева
- инж. Цв. Кадийски
- арх. Ул. Малеева
- арх. Хр. Ганчев
- арх. М. Виделов
- Е. Велинов
- Абл. Мазакова

ВАРНО С ОРИГИНАЛА

[Handwritten signature]

С Протокол № 1 от заседанието на НСОНПК /Заповед № РД 09-29 от 29.01.2008 г. на Министъра на културата/, състояло се на 30.01.2008 г. е одобрено летище "Божурище" да бъде обявено за паметник на културата от национално значение при строго фиксирани граници и охранителна зона. ✓

В подкрепа на предложението са изискани и получени становища от:

1. Божидар Димитров – директор на Националния исторически музей;
 2. Петко Йотов – директор на Националния военноисторически музей;
 3. Георги Марков – директор на Институт по история към БАН;
 4. Община Божурище – председател на Общински съвет и кмет на община;
 5. Съюз на възпитаниците на военните на Негово Величество училища, школата за запасни офицери и родолюбивото войнство и гражданство;
 6. Съюз на военнопневидите и военно-пострадалите;
 7. Съюз на офицерите и сержантите от запаса и резерва;
 8. Демократичен съюз на жените,
- и др.

На основание исторически данни за летище "Божурище" се предлага за паметник на културата сградите и прилежащата им територия, включваща:

1. Оригиналния входен портал на историческия летищен комплекс;
2. Първата аерогара;
3. Групи сгради – хангари и работилници;
4. Паметникът на загиналите парашутисти;
5. Писта за излитане и кацане.

Предложение:

Във връзка с уточняване на точно фиксирани граници и охранителна зона, последните ще се определят от състава на междуведомствена комисия, с което ще се даде възможност, както за реализиране на проекта "Индустриален Парк София", така и за съхраняване на паметниците на културата.

Забележка: С изключение на пистата, останалите сгради, паметници на културата не попадат в терена, определена за изграждането на високотехнологични сгради – "Индустриален Парк София".

Директор на Дирекция
"Опазване на недвижимите
паметници на културата":

арх. Борислав Абаджиев